

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Prop. 52 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om endringer i sameloven
for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet
av covid-19 (adgang til elektroniske
underskrifter på listeforslag)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	5	Økonomiske og administrative konsekvenser	7
2	Bakgrunnen for forslaget	5	6	Merknad til bestemmelsen	8
3	Høring	6			
4	Adgang til elektronisk innsamling av underskrifter på listeforslag til sametingsvalget i 2021	6		Forslag til midlertidig lov om endringer i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag)	9
4.1	Gjeldende rett	6			
4.2	Departementets vurderinger og forslag	6			

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Prop. 52 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om endringer i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag)

*Tilråding fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 20. november 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår i denne proposisjonen en midlertidig lov om endringer i sameloven om innsamling av underskrifter på listeforslag for partier og uregistrerte grupper. Utbruddet av covid-19 vanskeliggjør politiske partiers og uregistrerte gruppers innhenting av underskrifter på listeforslag til sametingsvalget i 2021.

Forslaget vil gjøre det mulig for politiske partier som ikke fikk tilstrekkelig oppslutning ved forrige sametingsvalg og uregistrerte grupper å samle inn underskrifter på listeforslag elektronisk.

2 Bakgrunnen for forslaget

Som følge av utbruddet av covid-19 ble det avdekket et behov for en endring som gjør det mulig for politiske partier og uregistrerte grupper å samle inn underskrifter på listeforslag til stortingsvalget 2021 elektronisk.

Stortinget vedtok 15. juni 2020 midlertidig lov om endring i valgloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektro-

niske underskrifter på listeforslag). Endringen gir en midlertidig adgang for partier som ikke fikk tilstrekkelig oppslutning ved forrige stortingsvalg og uregistrerte grupper til å samle inn underskrifter på listeforslag til stortingsvalget i 2021 elektronisk.

Sametinget har gitt uttrykk for at utbruddet av covid-19 også vanskeliggjør innhenting av underskrifter på listeforslag til sametingsvalget, og at det på den bakgrunn er ønskelig med en tilsvarende midlertidig endring i regelverket for same-tingsvalget i 2021.

Valg til Sametinget holdes som forholdstallsvalg i september hvert fjerde år, samtidig med stortingsvalget. I likhet med kommunestyrevalg gjennomføres valget som flertallsvalg dersom det ikke foreligger mer enn ett godkjent listeforslag i en valgkrets. Det velges 39 representanter til Sametinget fra syv valgkretser, jf. sameloven § 2-4. Sametinget er øverste valgmyndighet, jf. same- loven § 2-10. Det innebærer at Sametinget kontrollerer valgets gyldighet, kan påby omvalg og kan overprøve andre valgorganers avgjørelser. Ansvaret for gjennomføringen er som ved øvrige valg lagt til kommunene.

3 Høring

Lovforslaget har ikke vært på offentlig høring. I henhold til utredningsinstruksen punkt 3-3 skal lovforslag normalt sendes på alminnelig høring. Det kan imidlertid gjøres unntak dersom høring kan «vanskeliggjøre gjennomføringen av tiltaket» eller må anses som «åpenbart unødvendig» jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 andre ledd.

I dette tilfellet dreier det seg om et lovforslag som tilsvarende endringen i valgloven (ny § 6-3 a) om adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag. Det er de samme hensyn som begrunner forslaget til lovendring i sameloven.

Forslaget til endring i valgloven ble sendt på en forkortet offentlig høring 28. mai med høringsfrist 1. juni. Høringsinnspillene er hensyntatt i Prop. 133 L (2019–2020).

Av hensyn til forutsigbarhet for sametingsvalget i 2021 bør endringen i sameloven være på plass så raskt som mulig og innen utløpet av året. Det er en risiko for at en høringsrunde vil forsinke denne prosessen, og dermed få den konsekvens at ordningen med digitale underskrifter ikke får anvendelse for sametingsvalget. Det er derfor departementets vurdering at det ikke er nødvendig med alminnelig høring av den foreslåtte endringen i sameloven.

Sametinget har gitt sin tilslutning til endringsforslaget og ikke sett behov for at det gjennomføres konsultasjoner.

4 Adgang til elektronisk innsamling av underskrifter på listeforslag til sametingsvalget i 2021

4.1 Gjeldende rett

Valg til Sametinget reguleres i sameloven kapittel 2 og forskrift 19. desember 2008 nr. 1480 om valg til Sametinget, gitt med hjemmel i sameloven (§§ 2-1, 2-4, 2-7 og 2-11). Sameloven § 2-7 regulerer valgbarhet og forslagsrett til sametingsvalg. Etter § 2-7 andre ledd har alle som er innført i Sametingets valgmannstall forslagsrett i valgkretsene. Et forslag til valgliste må være underskrevet av minst 30 samer med forslagsrett.

Lovens ordlyd er ikke i seg selv til hinder for elektronisk underskrift.

Forskrift om valg til Sametinget kapittel 6 gir utfyllende regler om listeforslagene og behandlingen av disse. Forskriftens bestemmelser om listeforslagene og behandlingene av disse i kapittel 6 sammenfaller i stor grad med valglovens regler.

Etter forskriften § 28 annet ledd bokstav d følger det at listeforslaget må være underskrevet av minst 30 personer som er innført i valgmannstallet i kretsen. Utgår listeforslaget fra en organisasjon som er registrert hos Sametinget, og som ved forrige sametingsvalg fikk en oppslutning på minst 60 stemmer i en valgkrets eller minst 200 stemmer i hele landet, er det tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to av styremedlemmene i organisasjonens lokalavdeling i valgkretsen. Det samme gjelder for organisasjoner som er blitt registrert hos Sametinget etter forrige sametingsvalg. Hvis en registrert organisasjon stiller listeforslag sammen med en uregistrert gruppe, gjelder likevel første punktum. Underskriftene på andre listeforslag enn de som går inn under annet og tredje punktum skal være skrift på papir.

I forarbeidene til sameloven er skriftlighetskravet ikke drøftet. I forarbeidene til valgloven gis det en tolkning av begrepet underskrift. Her fremgår det at begrepet sikter til alminnelig underskrift på papir.

Det er også fastsatt i valgforskriften § 13 at disse underskriftene skal være «skrift på papir».

Det følger av forarbeidene til valgloven at lovens bestemmelser ikke kommer til anvendelse ved valg til Sametinget. Loven er likevel brukt som modell og bakgrunn ved utforming av valgreglene i sameloven. Det fremheves at loven kun anvendes analogisk ved tolkningstilfelle, jf. Ot.prp. nr. 45 (2001–2002) 1.5 Sametingsvalg.

All den tid forarbeidene til sameloven og forskrift om valg til Sametinget er tause hva gjelder innholdet av skriftlighetskravet, er det nærliggende å se hen til den forståelse som er lagt til grunn i valgloven og valgforskriften.

Følgelig legges det til grunn at underskrifter på listeforslag etter sameloven § 2-7 må være underskrevet på papir.

4.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet mener at de vurderinger som ble gjort i forbindelse med endringen i valgloven gjelder tilsvarende for den foreslåtte endringen i sameloven. Det vises derfor til nevnte begrunnelse:

Utbruddet av covid-19 og anbefalingen om begrenset kontakt i befolkningen for å redusere smittefaren, begrenser trolig partienes og forslagsstillernes mulighet til å innhente de nødvendige underskriftene for å stille liste. Det

er usikkert hvordan smittesituasjonen vil utvikle seg i tiden fram mot stortingsvalget i 2021. Av hensyn til forutsigbarhet for disse forslagsstillerne mener departementet derfor det er god grunn til å etablere en digital løsning for innsamling av underskrifter. En slik løsning vil kunne brukes både av registrerte partier og uregistrerte grupper som skal stille liste etter valgloven § 6-3 andre ledd bokstav a.

Departementet har forståelse for at partier opplever at smitteverntiltakene legger begrensninger på muligheten for samlinger som stander o.l., og at dette gjør det vanskeligere å komme i kontakt med personer til å underskrive på listeforslagene. Departementet mener imidlertid at bruk av digitale underskrifter kan gjøre det enklere å nå ut til et større antall potensielle velgere på kortere tid. Forslaget er ikke ment å være en fullgod erstatning for alle måter partiene tidligere har møtt sine velgere på, men en effektiv og enkel løsning for å gi partiene en ekstra mulighet til å samle inn underskrifter på.»

I Valglovutvalgets utredning NOU 2020: 6 Frie og hemmelige valg – ny valglov, har utvalget vurdert de ulike sidene ved gjennomføringen av valg til Sametinget. Av hensyn til kvaliteten på kommunenes valggjennomføring ved sametingsvalg mener utvalget at reglene for gjennomføring av same-tingsvalg bør samsvare med reglene for valg-gjennomføring til stortingsvalg i valgloven med mindre det er prinsipielle eller praktiske grunner for å fastsette avvikende regler. Det er hensiktsmessig både for velgerne og valgmyndighetene at valget gjennomføres på mest mulig lik måte, jf. NOU 2020: 6 kapittel 18 Praktiske forhold ved valg til Sametinget, punkt 18.3.

Når det gjelder reglene for underskrifter på listeforslag, kan ikke departementet se at det foreligger vektige prinsipielle eller praktiske grunner som tilsier at det bør være forskjellige regler for stortings- og sametingsvalg.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse som gir departementet hjemmel til å vedta i forskrift at det skal være adgang til å benytte elektronisk signatur for å underskrive listeforslag etter sameloven § 2-7 andre ledd.

Departementet foreslår ikke endring i kravet til antall underskrifter som skal samles inn. Hvorvidt det skal foretas endringer i antall underskrifter i en eventuell permanent løsning for elektroniske underskrifter vil bli vurdert i oppfølgingen av valglovutvalgets utredning.

Valgdirektoratet fikk i vår i oppdrag å utvikle en løsning for innsamling av elektroniske underskrifter til stortingsvalget. Løsningen var klar til bruk 1. oktober 2020. Valgdirektoratet har fått i oppdrag å utvikle en tilsvarende løsning til bruk for sametingsvalget i 2021. Direktoratet har gitt uttrykk for at en digital løsning for sametingsvalget vil være på plass i januar 2021. Dette er blant annet begrunnet i at løsningen vil måtte oversettes til nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Departementet mener dette gir partiene tilstrekkelig tid til å samle inn underskrifter innen fristen 31. mars 2021.

Den digitale løsningen skal fortrinnsvis benytte seg av nasjonale felleskomponenter som ID-porten. Digital sikkerhet er en grunnleggende forutsetning for å opprettholde tilliten til offentlig sektors digitale løsninger. Valgdirektoratets løsning skal derfor ivareta krav til sikkerhet og til den enkeltes personvern på en god måte. Det vises for øvrig til departementets vurderinger i Prop. 133 L (2019–2020).

Departementet understreker at partiene og gruppene fremdeles kan samle inn underskrifter på papir. Departementet understreker også at den digitale løsningen ikke påvirker Sametingets valg-nemds behandling av listeforslagene. Det foreslås ikke endringer i reglene for valg-nemdas behandling av listeforslagene. Dette skal fortsatt skje etter prosedyrene fastsatt i § 32 i forskrift om valg til Sametinget.

Departementets forslag legger til rette for at partier og uregistrerte grupper kan stille liste ved sametingsvalget i 2021 på en hensiktsmessig måte.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer en forenkling for partier og uregistrerte grupper som må samle inn underskrifter for å stille liste ved sametingsvalget 2021, slik at disse ikke behøver å oppsøke velgere og samle inn underskrifter på papir.

Valgdirektoratet anslår at en løsning som støtter sametingsvalg, som kan håndtere tre samiske språkversjoner og inneholder designelementer som knytter versjonen til Sametinget og sametingsvalget og som følgelig skiller seg fra øvrig design på valg.no, vil koste fra 330 000 kr – 400 000 kr eks. mva.

Oversetting av den digitale løsningen er anslått å beløpe seg til ca. 20 000 kr eks mva. I tillegg kommer kostnader til kvalitetssikring, anslått til ca. 10 000 kr eks. mva.

Midlertidig lov om endringer i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag)

Valgdirektoratet anslår at hele ordningen vil koste nærmere 450 000 kr eks. mva.

Kostnadene dekkes innenfor direktoratets gjeldende økonomiske bevilgning.

om at innsamlingen av underskrifter på listeforslag skal kunne skje ved hjelp av den digitale løsningen som vil bli utviklet av Valgdirektoratet. Forskriftshjemmelen åpner ikke for elektronisk signatur på listeforslag gjennom bruk av andre digitale løsninger.

6 Merknad til bestemmelsen

Til § 2-7 a Adgang til elektronisk underskrift på listeforslag

Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å fastsette adgang til å benytte elektronisk signatur for å underskrive listeforslag etter sameloven § 2-7 andre ledd ved sametingsvalget i 2021 i forskrift. Digital sikkerhet er en grunnleggende forutsetning for å opprettholde tilliten til gjennomføringen av valg. Departementet kan gi forskrift

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om endringer i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til midlertidig lov om endringer i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

**til midlertidig lov om endringer i sameloven for
å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19
(adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag)**

I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold skal ny § 2-7 a lyde:

§ 2-7 a Adgang til elektronisk underskrift på listeforslag

Departementet kan gi forskrift om adgang til elektronisk underskrift på listeforslag etter sameloven § 2-7 andre ledd ved sametingsvalget i 2021.

II

1. Loven trer i kraft straks.
2. Sameloven § 2-7 a oppheves 1. januar 2022.
